

POSTANOWIENIE

25 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 25 lutego 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa D.K.
przeciwko W.R.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej W.R.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 19 marca 2024 r., V AGa 74/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz radcy prawnego D.F. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

(P.H.)

UZASADNIENIE

Pozwany, W.R., wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 19 marca 2024 r., wydanego w sprawie z powództwa D.K. o zapłatę.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał na oczywistą zasadność skargi polegającą na naruszeniu art. 129 § 4 k.p.c. i art. 254 k.p.c. w związku z nieprzeprowadzeniem dowodu z opinii biegłego

grafologa. Pozwany przedstawił także istotne zagadnienie prawne dotyczące dopuszczalności samodzielnego ustalenia przez sąd prawdziwości pisma, z pominięciem wiedzy specjalistycznej biegłego. Skarżący powołał się także na potrzebę wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości, tj. art. 254 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

W przypadku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przyjęcie skargi do rozpoznania może uzasadniać rozbieżność występująca w orzecznictwie Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych. Jednakże jeśli skarżący dąży do zakwestionowania ustalonej już linii orzeczniczej, to powinien przedstawić istotne

argumenty, ze względu na które zmiana stanowiska Sądu Najwyższego wydaje się zasadna (zob. np. postanowienia SN: z 21 sierpnia 2024 r., I CSK 1927/24; z 13 sierpnia 2024 r., I CSK 1623/24; z 16 listopada 2023 r., I CSK 3453/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1658/23; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1105/23).

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi – bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa. Przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jaką jest jej oczywista zasadność, może dotyczyć jedynie przepisów prawa niepodlegających różnej wykładni i niepozostawiających sądowi swobody oceny. Chodzi przy tym o wykładnię w oczywisty, dostrzegalny już *prima facie* sposób, sprzeczną z jednolitą i ugruntowaną wykładnią skonkretyzowanego przepisu, przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa (zob. m.in. postanowienia SN: z 21 maja 2025 r., I CSK 558/24; z 26 marca 2025 r., I CSK 3537/23; z 30 stycznia 2025 r., I CSK 3814/23; z 31 grudnia 2024 r., I CSK 1853/23; z 20 listopada 2024 r., I CSK 2892/23; z 14 września 2023 r., I CSK 518/23; z 27 lipca 2023 r., I CSK 5328/22).

Analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie została spełniona. Pozwany pod pozorem oczywistej zasadności w istocie pyta o trafność stanowiska Sądu Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy. Przedstawił wyłącznie własne stanowisko, polemizując z niekorzystnym dla niego rozstrzygnięciem Sądu drugiej instancji.

Podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), więc nie można z odwołaniem się do nich kreować zagadnienia prawnego opartego na założeniu, że w rzeczywistości miał miejsce stan faktyczny inny, niż ustalony przez sądy obu instancji, czyli inny, niż stanowiący podstawę rozstrzygnięcia.

Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego ustalanie stanu faktycznego i dopuszczanie w sprawie nowych dowodów. Skarżący błędnie traktuje skargę

kasacyjną jako trzecią instancję odwoławczą. Znamienne, że sądy obu instancji wyczerpująco i wnikliwie odniosły się do przeprowadzenia z urzędu dowodu z opinii biegłego, jak również do przedstawionych dokumentów, w oparciu o które ustalono stan faktyczny, poświadczonych za zgodność z oryginałem przez pełnomocnika powoda.

Nie ma racji skarżący, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Dopuszczenie przez sąd z urzędu dowodu z opinii biegłego ma charakter fakultatywny i należy tylko do wyłącznej dyspozycji sądu. Zastosowanie art. 232 zd. 2 k.p.c. pozostawione jest dyskrecjonalnej władzy sądu, na co wskazuje użyty w tym przepisie zwrot "sąd może". Z tego powodu nieprzeprowadzenie dowodu z urzędu z reguły nie stanowi uchybienia, które mogłoby skutecznie zostać wytknięte w skardze kasacyjnej. Zaniechanie przez sąd dopuszczenia dowodu z urzędu może stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną, jeżeli w wyniku tego zaniechania nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności sporne, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Informacje zawarte w liście przewozowym nie miały znaczenia w tej konkretnej sprawie (zob. postanowienie SN z 11 lutego 2026 r., I CSK 2340/25).

Podkreślenia wymaga, że Sąd drugiej instancji trafnie zauważył, że Sąd Okręgowy ubocznie dokonał samodzielnego porównania podpisów złożonych na fakturach i ocenił ich zbieżność. Jednakże czynność ta nie stanowiła wyłącznej podstawy oceny materiału dowodowego.

Odstąpienie od powołania przez sąd biegłego w celu sprawdzenia prawdziwości pisma, która została zakwestionowana, może nastąpić jedynie wyjątkowo, gdy na tle konkretnych okoliczności stwierdzenie autentyczności podpisu nie nasuwa wątpliwości, i że w przypadku rezygnacji przez organ procesowy z przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego ciąży na nim obowiązek dochowania szczególnej staranności i ostrożności (zob. postanowienie SN z 28 lipca 2023 r., I CSK 3876/26).

Sąd Najwyższy uznał, że nie ma innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności w postaci nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu orzeczono stosownie do § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 136).

Adam Doliwa

(P.H.)

[SOP]